

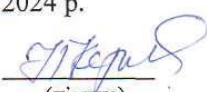
Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних
технологій
Кафедра публічного та приватного права
СИЛАБУС
Адміністративне процесуальне право

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Литвиненко В.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«30» серпня 2024 р.

Розробник (-и): Керноз Н.Є., ст. викладач кафедри
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри публічного та приватного права
(назва кафедри)

Протокол від «30» серпня 2024 р. № 9

Узгоджено з гарантом освітньої програми: Коломієць Н.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Обов'язкова.
Мова викладання	Українська.
Рік навчання та семестр	IV рік / VII семестр. ОП «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)».
Викладач (-і)	Керноз Неля Євгеніївна, старший викладач кафедри публічного та приватного права.
Профайл викладача (-ів)	https://civil.stu.cn.ua/kafedra
Контакти викладача	E-mail: kernozi1966@stu.cn.ua

1. Анотація курсу. Адміністративне процесуальне право це відносно нова дисципліна в системі правової освіти України, становлення якої було зумовлено розвитком юридичної науки та євроінтеграційних процесів в Україні.

Вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне процесуальне право» дає можливість поглибити знання із адміністративного процесуального захисту прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, ознайомитися з нормативно-правовою базою у сфері адміністративного судочинства, набути практичних навичок застосування одержаних теоретичних знань, зокрема щодо поняття, принципів, методів адміністративного процесу України, його суб'єктів та учасників, сутності й змісту, видів та особливостей проваджень в адміністративному судочинстві.

Адміністративне процесуальне право як навчальна дисципліна ОПП є системним викладенням теоретичного та прикладного матеріалу з метою підготовки кваліфікованих кадрів з високою професійною підготовкою, які здатні аналізувати складні процеси у сфері державного управління та адміністративного судочинства з метою захисту прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

Програма навчальної дисципліни складається з трьох змістових модулів (4 кредити):

1. *Ключові детермінанти адміністративного процесуального права.*
2. *Загальні положення адміністративного процесуального права.*
3. *Адміністративне процесуальне право та його особливі положення.*

2. Мета та цілі курсу. **Мета навчальної дисципліни** полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти знань з адміністративного процесуального права, ознайомлення з дискусійними питаннями теорії та практики адміністративного судочинства, вироблення навичок аналітичного мислення у здобувачів вищої освіти на основі конкретно-предметного матеріалу, формування практичних умінь і навичок щодо правильного тлумачення та застосування норм чинного адміністративного процесуального законодавства в конкретних правових ситуаціях.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути *загальні компетентності:*

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

фахові компетентності:

СК 3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК 7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

Завданнями вивчення дисципліни «Адміністративне процесуальне право» є одержання майбутніми фахівцями знань щодо:

- чинного адміністративного процесуального законодавства України;
- основоположних знань з адміністративного судочинства України;
- навчити здобувачів вищої освіти загальним засадам провадження в адміністративному суді;
- набуття навичок застосування отриманих теоретичних знань з адміністративного судочинства в практичній діяльності.

3. Результати навчання. Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (РН), передбачені освітньою програмою «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)»:

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

В результаті вивчення дисципліни «Адміністративне процесуальне право» здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- поняття та принципи судового адміністративного процесу;
- суть адміністративної юрисдикція адміністративних судів та її види;
- адміністративний процесуальний статус суб'єктів адміністративного судочинства;
- докази та доказування, судові витрати, процесуальні строки та заходи процесуального примусу в адміністративному судочинстві;
- порядок позовного провадження, його види;
- особливості провадження в окремих категоріях адміністративних справ;
- порядок перегляду судових рішень;
- процедуру набрання рішенням законної сили та порядок звернення до примусовому виконання та вимоги до виконавчих до документів;
- особливості судового контролю за виконанням рішень в адміністративних справах;
- порядок відновлення втраченого судового провадження.

Студенти повинні **вміти:**

- тлумачити та застосовувати чинне адміністративне процесуальне законодавство;
- застосовувати норми Кодексу адміністративного судочинства України в конкретних правових ситуаціях;
- використовувати юридичні терміни адміністративного процесуального права;
- готувати проекти відповідних процесуальних документів (адміністративний позов, відзив, клопотання, заперечення тощо);
- визначати юрисдикцію адміністративних справ;
- розуміти поняття, види позовного провадження та особливості їх реалізації;
- знати порядок перегляду судових рішень в адміністративному суді;
- орієнтуватися в системі процесуального законодавства та судовій практиці з публічно правових відносин під час здійснення адміністративного судочинства;
- самостійно поповнювати, систематизувати й застосовувати норми адміністративного процесуального права, цивільного процесуального права, господарського процесуального права;
- вести політико-правові, ділові та наукові дискусії;
- формувати та розвивати свої професійно-ділові якості тощо;
- користуватися державним Реєстром судових рішень та Реєстрами виконавчого провадження;
- застосовувати набуті знання й уміння у вирішенні практичних завдань.

4. Пререквізити. Адміністративне процесуальне право не ізольоване від інших юридичних навчальних дисциплін. Його успішне засвоєння ґрунтується на знаннях, отриманих здобувачами вищої освіти під час опанування положень навчальних дисциплін: «Теорія держави і права», «Адміністративне право».

5. Обсяг курсу. Кількість кредитів ЄКТС – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 40, з них: лекційних – 20, практичних – 20; самостійної роботи – 80). Форма семестрового контролю - екзамен.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20 годин
Семінарські заняття	20 годин
Самостійна робота	80 годин
Індивідуальне завдання	контрольна робота
Всього кредитів	4

Навчальний план передбачає вивчення дисципліни «Адміністративне процесуальне право» у наступних формах: лекційні заняття, практичні заняття, самостійна робота, написання контрольної роботи з використанням системи дистанційного навчання Moodle, чинного законодавства, з врахуванням останньої позиції судів (КСУ та ВС).

6. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять
<p>Змістовий модуль 1. Ключові детермінанти адміністративного процесуального права</p> <p>Тема 1. Адміністративно-процесуальне право як самостійна галузь національного права та науки Поняття адміністративного процесуального права. Предмет адміністративного процесуального права. Методи адміністративного процесуального права. Система адміністративного процесуального права. Адміністративне судочинство: поняття, завдання, форми. Адміністративний процес та його стадії. Адміністративна процесуальна форма.</p> <p>Тема 2. Принципи та джерела адміністративного процесуального права Поняття, значення і класифікація принципів адміністративного судочинства. Принципи адміністративного судочинства, закріплені Конституцією України та Законом України «Про судоустрій і статус суддів»: здійснення правосуддя виключно судами; принцип територіальності й спеціалізації побудови системи судів як органів правосуддя; здійснення правосуддя суддею одноособово, колегією суддів; незалежність і недоторканність суддів та підкорення їх тільки законові; здійснення правосуддя професійними судьями та у визначених законом випадках; законність; рівність усіх учасників процесу перед законом і судом; змагальність сторін та свобода в наданні ними судові своїх доказів і доведенні перед судом їх переконливості; гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами; державна мова судочинства; розумні строки розгляду справи судом; забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках - на касаційне оскарження судового рішення; ухвалення судами рішень іменем України і їх обов'язковість до виконання на всій території України; доступність і гарантованість судового захисту прав і свобод людини та громадянина; таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції.</p>

Основні засади (принципи) адміністративного судочинства. Верховенство права. Рівність учасників адміністративного процесу перед законом і адміністративним судом. Гласність і відкритість адміністративного процесу та його повне фіксування технічними засобами. Змагальність сторін, диспозитивність та офіційне з'ясування всіх обставин у адміністративній справі. Обов'язковість рішень адміністративного суду. Забезпечення права на апеляційний перегляд адміністративної справи. Забезпечення права касаційного оскарження рішень адміністративного суду у випадках, визначених законом. Розумність строків розгляду справи адміністративним судом. Неприпустимість зловживання процесуальними правами в адміністративному процесі. Відшкодування судових витрат фізичних та юридичних осіб, на користь яких ухвалене судове рішення в адміністративній справі.

Джерела адміністративного процесуального права: поняття і види. Конституція України як Основний закон України та джерело адміністративного процесуального права. Загальна характеристика Кодексу адміністративного судочинства України як основного кодифікованого джерела адміністративного процесуального права, його система. Міжнародні договори як джерела адміністративного процесуального права. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року і протоколи до неї, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, та практика Європейського суду з прав людини як джерело адміністративного судочинства України.

Змістовий модуль 2. Загальні положення адміністративного процесуального права

Тема 3. Адміністративна юрисдикція адміністративних судів та її види

Поняття адміністративної юрисдикції як компетенції судів щодо вирішення адміністративних справ. Відмежування понять «адміністративної юрисдикції» від «підсудності» та «підвідомчості».

Предметна юрисдикція адміністративних судів. Справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів. Справи, на які не поширюється компетенція адміністративних судів. Розмежування предметної юрисдикції адміністративних судів. Розгляд кількох пов'язаних між собою вимог.

Інстанційна юрисдикція. Суди першої інстанції. Суди апеляційної інстанції. Верховний суд як суд касаційної інстанції.

Територіальна юрисдикція (підсудність) та її різновиди. Підсудність справ за вибором позивача. Підсудність справ за місцем проживання або місцезнаходженням відповідача. Виключна підсудність. Підсудність справ, у яких однією із сторін є суд або суддя.

Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого. Недопустимість спорів про підсудність.

Тема 4. Суб'єкти адміністративного процесу

Суд як обов'язковий суб'єкт адміністративних процесуальних відносин. Визначення складу суду. Здійснення адміністративного судочинства суддею одноособово. Здійснення адміністративного судочинства колегією суддів. Незмінність складу суду.

Підстави для відводу (самовідводу) судді. Недопустимість повторної участі судді в розгляді адміністративної справи. Підстави для відводу (самовідводу) судді, секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача. Порядок вирішення заявленого відводу та самовідводу та його наслідки.

Учасники адміністративного процесу та їх класифікація: учасники адміністративної справи, представники, інші учасники адміністративного процесу. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність (адміністративна процесуальна правоздатність та адміністративна процесуальна дієздатність) сторін. Права та обов'язки учасників справи.

Поняття сторін як учасників справи у адміністративному судочинстві, їх види та характерні ознаки. Процесуальні права та обов'язки сторін. Заміна неналежної сторони. Залучення до участі у справі співвідповідача.

Поняття і види третіх осіб в адміністративному судочинстві та їх характерні ознаки. Адміністративна процесуальна правоздатність і адміністративна процесуальна дієздатність третіх осіб.

Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмету спору: поняття, процесуальні права й обов'язки, підстави і порядок вступу в адміністративний процес.

Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмету спору: поняття, процесуальні права й обов'язки, підстави і порядок залучення до участі або вступу у адміністративну справу. Наслідки незалучення у справу третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору.

Процесуальне правонаступництво. Поняття і підстави правонаступництва. Порядок вступу в процес правонаступника і його правовий статус.

Захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб в адміністративному судочинстві Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

Завдання прокуратури в адміністративному судочинстві в сучасних умовах розвитку української держави. Підстави і процесуальні форми участі прокурора в усіх стадіях адміністративного процесу. Статус прокурора як процесуальної сторони в адміністративному судочинстві.

Національне агентство з питань запобігання корупції як орган, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах викривача та його статус.

Мета участі у адміністративному процесі органів державної влади, органів місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб, яким за законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб або державних чи суспільних інтересів. Процесуальні права органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб.

Поняття, види та підстави виникнення представництва в адміністративному суді.

Участь у адміністративній справі представника, в т.ч. самопредставництво. Законні представники. Призначення або заміна законного представника судом.

Інші особи та умови за яких вони можуть бути представниками в адміністративному суді (повноліття, адміністративна процесуальна дієздатність, відсутність заборони закону, належне оформлення повноважень, певна категорія справ). Особи, які не можуть бути представниками в адміністративному суді. Документи, що підтверджують повноваження представників. Повноваження представника в суді.

Інші учасники адміністративного процесу. Помічник судді як учасник адміністративного процесу, що забезпечує його підготовку та організаційне забезпечення та здійснює повноваження секретаря судового засідання за його відсутності.

Секретар судового засідання як учасник адміністративного процесу, його повноваження та умови за яких виконує обов'язки судового розпорядника.

Судовий розпорядник, як учасник адміністративного процесу, що створює умови, необхідних для розгляду справи, його повноваження та процедура оскарження їх.

Правовий статус свідків. Особи, які не можуть бути допитані як свідки. Особи, які мають право відмовитися від давання показань. Присяга свідка та її наслідки.

Правовий статус експертів. Роз'яснення прав та обов'язків експерта. Присяга експерта та її наслідки.

Правовий статус експертів з питань права.

Правовий статус спеціаліста та його повноваження щодо надання консультації та технічної допомоги під час вчинення процесуальних дій, пов'язаних із застосуванням таких технічних засобів.

Правовий статус перекладача. Роз'яснення прав та обов'язків перекладача. Присяга перекладача та її наслідки.

Тема 5. Докази та доказування в адміністративному судочинстві

Основні положення про докази. Поняття судових доказів.

Основні правила доказування. Належність доказів. Допустимість доказів. Достовірність

доказів. Достатність доказів. Обов'язки доказування і подання доказів. Витребування доказів. Дослідження доказів. Оцінка доказів.

Поняття і мета судового доказування. Поняття предмета доказування. Визначення предмета доказування у конкретних адміністративних справах. Підстави звільнення від доказування: обставини, які визнаються учасниками справи; загальновідомі обставини; преюдиційні обставини.

Показання свідків. Виклик свідка. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників.

Правовий статус свідків. Особи, які не підлягають допиту як свідки. Особи, які мають право відмовитися від давання показань. Заява про виклик свідка. Порядок допиту свідків у судовому засіданні. Використання свідком письмових записів. Особливості допиту малолітніх і неповнолітніх свідків. Оголошення показань свідків. Допит сторін, третіх осіб та їхніх представників як свідків.

Письмові докази. Види письмових доказів за змістом та формою. Витребування письмових доказів. Порядок дослідження письмових доказів. Оголошення і дослідження змісту особистих паперів, листів, записів телефонних розмов, телеграм та інших видів кореспонденції.

Речові докази і їх відмінність від письмових доказів. Витребування речових доказів. Зберігання речових доказів. Огляд речових доказів, що швидко псуються. Повернення речових доказів. Порядок дослідження речових доказів. Відтворення звукозапису, демонстрація відеозапису і їх дослідження.

Електронні докази: поняття, зберігання, дослідження та повернення оригіналів.

Висновки експерта та вимоги до нього. Правовий статус експерта. Порядок призначення експертизи. Ухвала суду про призначення експертизи. Обов'язкове призначення експертизи. Проведення експертизи на замовлення учасників справи. Збирання матеріалів для експертного дослідження. Порядок проведення експертизи. Наслідки ухилення від участі в експертизі. Оцінка висновку експерта судом.

Види експертиз: комісійна, комплексна, додаткова і повторна.

Роз'яснення прав та обов'язків експерта. Присяга експерта. Дослідження висновку експерта в судовому засіданні.

Висновок експерта у галузі права як допоміжний (консультативний) характер і не є обов'язковим для суду.

Судові доручення щодо збирання доказів та їх виконання.

Забезпечення доказів: поняття, підстави, порядок та процедурні моменти.

Тема 6. Судові витрати, процесуальні строки та заходи процесуального примусу в адміністративному судочинстві

Поняття і види судових витрат у адміністративному процесі, їх значення. Попереднє визначення суми судових витрат. Забезпечення та попередня оплата судових витрат.

Судовий збір: поняття, об'єкти, суб'єкти, розмір ставок, пільги щодо звільнення. Ціна позову. Повернення судового збору.

Витрати, пов'язані з розглядом справи. Витрати на професійну правничу допомогу.

Витрати сторін та їхніх представників, що пов'язані з прибуттям до суду. Витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів, експертів та проведенням експертиз. Витрати, пов'язані з витребуванням доказів, проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням, забезпеченням доказів, вчиненням інших процесуальних дій, підготовкою справи до розгляду. Пільги щодо оплати судових витрат: зменшення розміру або звільнення від їх оплати, відстрочення та розстрочення. Розподіл судових витрат. Розподіл витрат у разі відмови від позову. Судові витрати, пов'язані з примиренням сторін. Рішення щодо судових витрат.

Поняття і значення процесуальних строків. Розумність процесуальних строків. Види процесуальних строків: встановлені законом і призначені судом. Обчислення процесуальних строків. Початок перебігу процесуальних строків. Закінчення процесуальних строків. Зупинення процесуальних строків. Поновлення та продовження

процесуальних строків. Строки звернення до адміністративного суду та наслідки їх пропуску.

Поняття заходів процесуального примусу та підстави і порядок їх застосування. Види заходів процесуального примусу: попередження; видалення із залу судового засідання; тимчасове вилучення доказів для дослідження судом; привід, штраф та їх підстави.

Змістовий модуль 3. Особливі положення адміністративного процесуального права

Тема 7. Позовне провадження, його види (загальне позовне та спрощене позовне) та їх процесуальні особливості

Поняття позову та його значення. Елементи позову. Види позовів у адміністративному процесуальному праві.

Види й вимоги до заяв по суті справи у адміністративному процесі. Позовна заява, її форма і зміст. Документи, що додаються до позовної заяви. Відзив на позовну заяву та вимоги до його змісту. Відповідь на відзив та вимоги до її змісту. Заперечення відповідача та вимоги до його змісту. Пояснення третьої особи щодо позову або відзиву та вимоги до його змісту.

Поняття й вимоги до форми та змісту заяв з процесуальних питань. Наслідки порушення законодавчих вимог до заяв з процесуальних питань.

Право на пред'явлення позову у адміністративному процесі. Передумови права на пред'явлення позову. Порядок реалізації права на звернення до адміністративного суду.

Відкриття провадження у справі: правила пред'явлення позову (позовної заяви) до адміністративного суду. Підстави, порядок та наслідки залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви. Підстави та наслідки відмови у відкритті провадження у справі. Підстави, процедурні моменти та наслідки відкриття провадження. Об'єднання і роз'єднання позовів.

Підготовче провадження: завдання та строк підготовчого провадження; подання відзиву; подання пояснень третіх осіб щодо позову або відзиву; пред'явлення зустрічного позову (зустрічної позовної заяви). Подання відповіді на відзив та заперечення. Підготовче засідання: мета, строк, порядок проведення та питання, які вирішуються на ньому судом. Судові рішення у підготовчому засіданні.

Порядок врегулювання спору за участю судді адміністративного суду. Відмова позивача від позову та її наслідки. Визнання позову відповідачем та його наслідки. Примирення сторін та виконання його умов.

Загальні положення розгляду справи по суті адміністративним судом: завдання, строки, судові засідання, участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції; головуєчий у судовому засіданні. Звертання до суду у судовому засіданні. Обов'язки осіб, присутніх у залі судового засідання.

Відкриття розгляду справи по суті та його процедурні моменти: відкриття судового засідання; роз'яснення перекладачеві його прав та обов'язків, присяга перекладача (за його участі); видалення свідків із зали судового засідання; встановлення осіб, які прибули у судові засідання, оголошення складу суду і роз'яснення права відводу; роз'яснення учасникам справи їхніх прав та обов'язків; розгляд заяв та клопотань; роз'яснення прав та обов'язків експерта та присяга експерта; роз'яснення спеціалістові його прав та обов'язків. Наслідки неявки в судові засідання учасника справи; наслідки неявки в судові засідання свідка, експерта, спеціаліста; видалення свідків із зали судового засідання.

З'ясування обставин справи та дослідження доказів: вступне слово учасників справи; порядок з'ясування обставин справи та дослідження доказів; порядок допиту свідків; використання свідком письмових записів; допит сторін, третіх осіб, їх представників як свідків; оголошення та дослідження змісту особистих паперів, листів, записів телефонних розмов, телеграм та інших видів кореспонденції; дослідження

речових та електронних доказів; відтворення звукозапису, демонстрація відеозапису і їх дослідження; дослідження висновку експерта; консультації та роз'яснення спеціаліста; закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами.

Судові дебати та їх процедурні моменти. Ухвалення рішення в адміністративній справі. Проголошення рішення в адміністративній справі.

Фіксування адміністративного процесу та його процедурні моменти.

Ускладнення адміністративного процесу в стадії судового розгляду: відкладення розгляду справи, перерва в судовому засіданні; зупинення провадження у справі; закриття провадження у справі: підстави та його наслідки; залишення позову без розгляду: підстави та його наслідки.

Справи, що розглядаються в порядку спрощеного позовного провадження. Строк розгляду справи у порядку спрощеного позовного провадження. Клопотання про розгляд справи в порядку спрощеного позовного провадження. Вирішення питання про розгляд справи в порядку спрощеного позовного провадження. Особливості подання заяв по суті справи у спрощеному позовному провадженні. Особливості розгляду справи у порядку спрощеного позовного провадження. Особливості розгляду окремих категорій справ незначної складності.

Тема 8. Особливості провадження в окремих категоріях адміністративних справ

Розгляд окремих категорій складних адміністративних справ:

Особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень.

Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, бездіяльності Кабінету Міністрів України.

Особливості провадження у справах щодо оскарження індивідуальних актів Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Міністерства фінансів України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та рішень Кабінету Міністрів України стосовно виведення банків з ринку. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності.

Розгляд окремих категорій термінових адміністративних справ:

Особливості провадження у справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності виборчих комісій, комісій з референдуму, членів цих комісій. Особливості провадження у справах щодо уточнення списку виборців.

Особливості провадження у справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, засобів масової інформації, інформаційних агентств, підприємств, установ, організацій, їхніх посадових та службових осіб, творчих працівників засобів масової інформації та інформаційних агентств, які порушують законодавство про вибори та референдум.

Особливості провадження у справах щодо оскарження дій або бездіяльності кандидатів, їхніх довірених осіб, партії (блоку), місцевої організації партії, їхніх посадових осіб та уповноважених осіб, ініціативних груп референдуму, інших суб'єктів ініціювання референдуму, офіційних спостерігачів від суб'єктів виборчого процесу.

Особливості провадження у справах, пов'язаних із виборами Президента України.

Особливості судових рішень за наслідками розгляду справ, пов'язаних з виборчим процесом чи референдумом, та їх оскарження. Особливості здійснення представництва у справах, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму. Особливості здійснення представництва у справах, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму.

Особливості провадження у справах за адміністративними позовами органів виконавчої

влади, органів місцевого самоврядування про встановлення обмеження щодо реалізації права на свободу мирних зібрань.

Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про усунення перешкод та заборону втручання у здійснення права на свободу мирних зібрань.

Особливості провадження у справах щодо гарантованого забезпечення потреб оборони.

Особливості провадження у справах за зверненням податкових та митних органів.

Особливості провадження у справах про застосування санкцій.

Особливості провадження у справах за позовними заявами територіального центру комплектування та соціальної підтримки з приводу тимчасового обмеження громадян України у праві керування транспортним засобом під час мобілізації.

Особливості провадження у справах за зверненням Служби безпеки України щодо включення фізичних осіб, юридичних осіб та організацій до переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції, виключення фізичних осіб, юридичних осіб та організацій з такого переліку та надання доступу до активів, що пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням.

Особливості провадження у справах про дострокове припинення повноважень народного депутата України в разі невиконання ним вимог щодо несумісності.

Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності.

Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності органу державної виконавчої служби, приватного виконавця.

Особливості провадження у справах за адміністративними позовами з приводу примусового повернення чи примусового видворення іноземців або осіб без громадянства за межі території України.

Особливості провадження у справах за адміністративними позовами з приводу затримання іноземців або осіб без громадянства.

Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про оскарження рішень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, про продовження зупинення відповідних (відповідної) фінансових (фінансової) операцій (операції) (видаткових фінансових операцій).

Особливості провадження у справах за адміністративними позовами з приводу тимчасового обмеження права громадян України на виїзд за межі території України.

Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про заборону політичної партії.

Особливості провадження у справах щодо здійснення державного регулювання, нагляду і контролю у сфері медіа.

Особливості провадження у справах щодо державного фінансування статутної діяльності політичних партій.

Розгляд типових та зразкових справ:

Особливості провадження у зразковій справі в адміністративних судах.

Особливості провадження у типовій справі в адміністративних судах.

Тема 9. Апеляційне провадження в адміністративному судочинстві

Суть і поняття апеляційного провадження в адміністративному судочинстві. Суди апеляційної інстанції. Право апеляційного оскарження. Апеляційні скарги на ухвали суду першої інстанції. Порядок та строк на подання апеляційної скарги. Форма і зміст апеляційної скарги.

Відкриття апеляційного провадження: підстави, порядок, наслідки. Відзив на апеляційну скаргу. Залишення апеляційної скарги без руху, повернення апеляційної скарги: підстави,

порядок, наслідки. Відмова у відкритті апеляційного провадження: підстави, порядок, наслідки. Приєднання до апеляційної скарги. Доповнення, зміна або відкликання апеляційної скарги або відмова від неї. Закриття апеляційного провадження: підстави, порядок, наслідки.

Апеляційний розгляд: підготовка розгляду справи судом апеляційної інстанції; призначення справи до розгляду; межі перегляду справи судом апеляційної інстанції; порядок та строк розгляду апеляційної скарги; в т.ч. що надійшла до суду апеляційної інстанції після закінчення апеляційного розгляду справи; апеляційний розгляд справи в порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами; відмова позивача від позову, примирення сторін під час апеляційного провадження; повноваження адміністративного суду апеляційної інстанції та підстави для них.

Судові рішення суду апеляційної інстанції. Постанова адміністративного суду апеляційної інстанції: вимоги до змісту, порядок ухвалення, порядок проголошення, законна сила та вручення.

Тема 10. Касаційне провадження в адміністративному судочинстві

Поняття, суть, значення і підстави касаційного провадження у адміністративному процесі. Суд касаційної інстанції. Право касаційного оскарження. Порядок та строк на подання касаційної скарги. Касаційні скарги на ухвали адміністративних судів. Форма і зміст касаційної скарги.

Відкриття касаційного провадження: підстави, порядок, наслідки. Залишення касаційної скарги без руху, повернення касаційної скарги: підстави, порядок, наслідки. Відмова у відкритті касаційного провадження: підстави, порядок, наслідки. Приєднання до касаційної скарги. Доповнення, зміна або відкликання касаційної скарги або відмова від неї. Відзив на касаційну скаргу. Закриття касаційного провадження: підстави, порядок, наслідки.

Касаційний розгляд: підготовка справи до касаційного розгляду; межі перегляду адміністративної справи судом касаційної інстанції; попередній розгляд справи; порядок та строк розгляду касаційної скарги у судовому засіданні, в т.ч. що надійшла до суду касаційної інстанції після закінчення касаційного розгляду справи; повноваження адміністративного суду касаційної інстанції та підстави для них.

Підстави для передачі справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду. Порядок передачі справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду. Відмова позивача від позову, примирення сторін під час касаційного провадження.

Підстави для залишення касаційної скарги без задоволення, а судових рішень - без змін. Підстави для скасування судових рішень повністю або частково і ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни рішення. Підстави для скасування судового рішення суду апеляційної інстанції повністю або частково і залишення в силі судового рішення суду першої інстанції у відповідній частині.

Підстави для скасування судових рішень з направленням справи для продовження розгляду або на новий розгляд.

Підстави для скасування рішення повністю або частково із закриттям провадження в справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині.

Судові рішення суду касаційної інстанції та порядок їх прийняття. Постанова адміністративного суду касаційної інстанції: вимоги до змісту, порядок ухвалення, порядок проголошення, та обов'язковість вказівок, що містяться у ній, законна сила та вручення.

Тема 11. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами

Поняття нововиявлених обставин і підстави перегляду за нововиявленими обставинами судових рішень адміністративного суду, які вступили в законну силу. Порядок і строк подання заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами. Форма і

зміст заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами. Адміністративні суди, які здійснюють перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами. Відкриття провадження за нововиявленими обставинами. Відмова від заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами та її наслідки. Порядок перегляду судових рішень та оформлення результатів перегляду за нововиявленими обставинами.

Поняття виключних обставин у адміністративному судочинстві. Порядок і строк подання заяв про перегляд судових рішень за виключними обставинами.

Форма і зміст заяви про перегляд судових рішень за виключними обставинами. Процесуальний порядок розгляду заяв про перегляд судових рішень за виключними обставинами. Адміністративні суди, які здійснюють перегляд судових рішень за виключними обставинами. Відкриття провадження за виключними обставинами. Відмова від заяви про перегляд судового рішення за виключними обставинами та її наслідки. Порядок перегляду судових рішень та оформлення результатів перегляду за виключними обставинами.

Судове рішення за наслідками провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

Тема 12. Судові рішення в адміністративному судочинстві

Поняття, значення та види судових рішень адміністративних судів: рішення (повне, скорочене, додаткове), ухвала, постанова.

Вимоги, які пред'являються до рішення адміністративного суду: порядок ухвалення; процесуальна форма, законність, обґрунтованість, зміст, вичерпність, визначеність, зрозумілість, порядок проголошення та процедура вручення. Визначення порядку і строку виконання рішення суду, забезпечення його виконання. Законна сила судового рішення та її наслідки.

Ухвали адміністративного суду: поняття, види і набрання законної сили. Окрема ухвала.

Виправлення недоліків рішення судом, що його ухвалив: ухвалення додаткового рішення; виправлення опісок та арифметичних помилок; роз'яснення судового рішення.

Судові рішення суду апеляційної інстанції. Постанова адміністративного суду апеляційної інстанції: вимоги до змісту, порядок ухвалення, порядок проголошення, законна сила та вручення.

Судові рішення суду касаційної інстанції та порядок їх прийняття. Постанова адміністративного суду касаційної інстанції: вимоги до змісту, порядок ухвалення, порядок проголошення, та обов'язковість вказівок, що містяться у ній, законна сила та вручення.

Обов'язковість судових рішень в адміністративних справах. Судові рішення, які виконуються негайно.

Тема 13. Процесуальні питання, пов'язані з їх виконанням в адміністративних справах. Відновлення втраченого судового провадження

Виконавче провадження як завершальна стадія судового процесу.

Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах. Звернення судових рішень в адміністративних справах до виконання.

Виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню.

Зупинення виконання судового рішення.

Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого листа до виконання.

Примирення сторін в процесі виконання. Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання. Заміна сторони виконавчого провадження.

Поворот виконання судових рішень : подання заяв про поворот виконання, підсудність, порядок і строк вирішення питання. Особливості повороту виконання в

окремих категоріях адміністративних справ.

Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах. Визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень - відповідачем на виконання рішення суду.

Відновлення втраченого судового провадження в адміністративній справі та його порядок: особи, які мають право звертатися до суду із заявою про відновлення втраченого судового провадження та їх звільнення від судових витрат; підсудність, форма та зміст заяви; наслідки недодержання вимог до форми та змісту заяви, залишення заяви без розгляду чи відмова у відкритті провадження за заявою; розгляд заяви та ухвала суду за наслідками розгляду заяви про відновлення втраченого судового провадження.

Тематика семінарських занять

1. Адміністративне процесуальне право як самостійна галузь національного права та науки
  2. Принципи та джерела адміністративного процесуального права
  3. Адміністративна юрисдикція адміністративних судів та її види
  4. Суб'єкти адміністративного процесу
  5. Докази та доказування в адміністративному судочинстві
  6. Судові витрати, процесуальні строки та заходи процесуального примусу в адміністративному судочинстві
  7. Позовне провадження, його види (загальне позовне та спрощене позовне) та їх процесуальні особливості
  8. Особливості провадження в окремих категоріях адміністративних справ
  9. Апеляційне провадження в адміністративному судочинстві
  10. Касаційне провадження в адміністративному судочинстві
  11. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами
  12. Судові рішення в адміністративному судочинстві
  13. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням рішень в адміністративних справах.
- Відновлення втраченого судового провадження

Тематика самостійної роботи

Самостійне опрацювання тем: Адміністративне процесуальне право як самостійна галузь національного права та науки. Принципи та джерела адміністративного процесуального права. Адміністративна юрисдикція адміністративних судів та її види. Суб'єкти адміністративного процесу. Докази та доказування в адміністративному процесі. Судові витрати, процесуальні строки та заходи процесуального примусу в адміністративному процесі. Позовне провадження, його види (загальне позовне та спрощене позовне) та їх процесуальні особливості. Особливості провадження в окремих категоріях адміністративних справ. Апеляційне провадження в адміністративному судочинстві. Касаційне провадження в адміністративному судочинстві. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Судові рішення в адміністративному судочинстві. Процесуальні питання, пов'язані з їх виконанням рішень в адміністративних справах. Відновлення втраченого судового провадження.

7. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання результатів навчання студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на семінарських заняттях, а також самостійність та своєчасність здачі виконаних індивідуальних та самостійних завдань викладачу згідно з графіком навчального процесу.
--	--

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності виду індивідуальної та самостійної роботи, усної або/та письмової відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів.

Контрольний захід	Бали за один вид роботи	Всього балів за семестр
Поточний контроль знань студентів		
<i>Обов'язкові види робіт</i>		
Присутність на занятті	0 - 1	0 - 15
Усна відповідь	0 - 2	0 - 14
Реферування судової практики з відповідної тематики чи тематичної презентації з сайту ВС	0 - 1,5	10,5
Вирішення задач	0 - 1,5	10,5
Виконання контрольної роботи	0 - 20	0 - 20
<i>Вибіркові види робіт</i>		
Виконання вибіркового виду самостійної роботи (презентації PowerPoint, доповідь на наукову студентську конференцію, підготовка наукових публікацій тощо)	до 10 балів	0 - 10
		60
Підсумковий контроль знань студентів		
Екзамен	0-40	40
Загальна кількість балів за семестр		100

Критерії оцінки контрольної роботи, виходячи з максимальної кількості балів, передбачених за її виконання:

20 - 18 балів - відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; здобувач вищої освіти впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; здобувач вищої освіти має навички користування нормативним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.

17 - 14 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але здобувач вищої освіти допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді; орієнтується в матеріалі; здобувач вищої освіти має навички користування нормативним матеріалом.

13 - 9 балів - здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки.

8 - 2 бали - здобувач вищої освіти виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки.

Вимоги до КР, реферування, індивідуальної роботи тощо.

	<p>1 - 0 балів – здобувач вищої освіти не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно.</p> <p>Після перевірки контрольної роботи та оголошення її результатів здобувачам вищої освіти надається можливість, при необхідності, оспорити результати контрольної роботи.</p> <p>Критеріями оцінки змісту реферату/індивідуальної роботи є повнота висвітлення питання. Зрозумілість, уміння аналізувати, зіставляти та узагальнювати різні підходи, працювати з нормативними актами, наявність власної думки, оформлення роботи.</p> <p>Оцінювання виконання реферату/індивідуальної роботи здійснюється на основі наступних критеріїв:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 бали – матеріал викладений логічно й повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки аргументовані і обґрунтовані, реферат містить вступ, основну частину, висновки і список літератури, оформлення реферату/індивідуальної роботи відповідає вимогам; - 1 бал – матеріал викладений логічно й повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані, реферат/індивідуальна робота містить вступ, основну частину, висновки, проте список літератури є недостатнім, оформлення відповідає вимогам; - 0,5 балів – матеріал викладений недостатньо повно, реферат/індивідуальна робота не містить вступу, висновки не достатньо аргументовані, обґрунтовані та/або не стосуються усіх поставлених завдань, список літератури є недостатнім, оформлення не відповідає вимогам; - 0 балів – викладений матеріал неповний, реферат/індивідуальна робота не містить вступу, основна частина не є структурованою, висновки поверхневі або відсутні, список літератури є недостатнім, оформлення не відповідає вимогам. <p>Усне опитування - включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших студентів, запитання студентів до інших студентів, відповідей інших студентів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття.</p>	
<p>Практичні (семінарські) заняття</p>	<p>Максимальна кількість балів може бути виставлена студентам, підготовленим до всіх видів робіт. Для підготовки до практичних занять і виконання самостійної роботи за кожною темою здобувачам запропоновано практичні завдання, перелік нормативних актів, рекомендовано навчальну й наукову літературу. Методичні вказівки до практичних занять розміщені в системі Moodle за посиланням https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=6039</p>	
	<p>Рівень знань</p>	<p>Критерії оцінювання</p>
	<p>5 балів Відмінний</p>	<p>Здобувач вищої освіти виявляє вміння самостійно отримувати інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, вирішує практичні ситуації</p>
	<p>4 бали Добрий</p>	<p>Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок</p>
<p>3 бали</p>	<p>Здобувач вищої освіти відтворює значну частину</p>	

	Задовільний-мінімальний	теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
	2-0 балів Незадовільний	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Підсумковий контроль знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену.</p> <p>Умовою допуску до екзамену є виконання всіх обов'язкових видів навчальної роботи передбачених робочою програмою.</p> <p>У випадку, якщо здобувач вищої освіти протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні, лабораторні роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20, тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які здобувач вищої освіти може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань ЗВО НУ «Чернігівська політехніка» (https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf).</p> <p>Семестровий контроль у вигляді екзамену проводиться під час сесії за трьома питаннями: (по 10, 15,15 балів максимум за відповідне питання). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до підсумкової оцінки.</p> <p>У випадку повторного складання екзамену (за результатами нездачі) всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамен складається з трьох питань (40,30,30). Білети на екзамен знаходяться у пакеті документів на дисципліну.</p> <p>Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.</p>	

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти
Поточний контроль за модулями**

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Ключові детермінанти адміністративного процесуального права	0... 5
1 Присутність на занятті	0... 2
2 Усна відповідь	0... 1
3 Реферування судової практики з відповідної тематики або тематичної презентації з сайту ВС	0... 1
4 Вирішення задач або виконання самостійної дослідної роботи	0... 1
Змістовий модуль 2. Загальні положення адміністративного процесуального права	0... 10
1 Присутність на занятті	0... 4

2	Усна відповідь	0... 2
3	Реферування судової практики з відповідної тематики або тематичної презентації з сайту ВС	0... 2
4	Вирішення задач або виконання самостійної дослідної роботи	0... 2
Змістовий модуль 3. Особливі положення адміністративного процесуального права		0... 15
1	Присутність на занятті	0... 6
2	Усна відповідь	0... 3
3	Реферування судової практики з відповідної тематики або тематичної презентації з сайту ВС	0... 3
4	Вирішення задач або виконання самостійної дослідної роботи	0... 3
<i>Присутність на лекціях</i>		0... 10
<i>Контрольна робота</i>		0... 20
Разом		0... 60

Підсумковий контроль

Модуль за тематичним планом дисципліни та вид контролю		Кількість балів
Результат поточного контролю		0... 60
1	Теоретичне питання	0... 15
2	Теоретичне питання	0... 15
3	Теоретичне питання	0... 10
Зважена семестрова оцінка		0... 100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)	задовільно	
66-74	D (задовільно)		
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

8. Політики курсу. Вивчення курсу «Адміністративне процесуальне право» відбувається шляхом поєднання аудиторного (дистанційного) навчання, самостійної роботи та розміщення письмової контрольної роботи в системі Moodle. Вивчення курсу «Адміністративне процесуальне право» ґрунтується на наступних принципах:

- чіткість і зрозумілість для здобувачів вищої освіти форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання;
- фіксацією викладачем інформації про присутність здобувачів вищої освіти на лекційних та практичних заняттях (аналогічна інформація відображається в системі Teams),

фіксацією викладачем результатів поточного контролю;

- об'єктивністю та неупередженістю викладача, що полягає у суворому дотриманні процедур проведення контрольних заходів відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка», затвердженим вченою радою Національного університету «Чернігівська політехніка» 31 серпня 2020 р. та «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затвердженим вченою радою Національного університету «Чернігівська політехніка» 31 серпня 2020 р.;

- можливістю повторного проходження контрольних заходів (складання екзамену).

У випадку, якщо здобувач вищої освіти протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20 б.), він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»». Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до «Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»». Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика дедлайнів. Своєчасність здачі контрольної роботи оцінюється в 1 бал за кожну контрольну роботу. Відповідно, максимальна оцінка за невчасно здані роботи зменшується на зазначену кількість балів. Виключенням може бути наявність поважних причин несвоєчасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в зазначений час в інших видах наукової роботи).

Політика користування ноутбуками / смартфонами. Прохання до здобувачів вищої освіти тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень. За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямками курсу.

Політика академічної доброчесності. Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні контрольних робіт (принципи описані у Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх здобувачів очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів. Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення «Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»». Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література.

1. Адміністративне судочинство (у схемах): навч. посіб. / [О. В. Брусаківа, О. Ю. Синявська, І. В. Панова та ін.]; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2023. 239 с.
2. Адміністративно-судове процесуальне право України : підручник / [Д. В. Лученко, Ю. В. Георгієвський, М. І. Белікова та ін.]; за заг. ред. Д. В. Лученка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2024. – 696 с.
3. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / [І. М. Балакарева, М. І. Белікова, І. В. Бойко та ін.]; за заг. ред. Н. Б. Писарєнко. Харків : Право, 2019. С. 134–188.
4. Адміністративне процесуальне право: Навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Т.П. Мінки. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 320 с.
5. Адміністративне судочинство в питаннях та відповідях : навчальний посібник / за заг. ред. Н. Ю. Задираки, Є. С. Герасимєнка. Київ : ВД Дакор, 2019. 224 с.
6. Адміністративне судочинство. Процесуальні документи. Практичний коментар та зразки. Київ : Центр учбової літератури. 2019. 152 с.
7. Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник / М. М. Бурбіка, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми : Сумський державний університет, 2019. 108 с.
8. Administrative law and process / Alfred C. Aman, Jr., Roscoe C. O'Byrne Professor of Law Indiana University Maurer School of Law. Third Edition. Matthew Bender & Company. Danvers. 2014. 1238 p.
9. Керноз Н.Є. Перегляд судових рішень як різновид судового захисту прав, свобод та інтересів осіб : навчальний посібник / Н.Є. Керноз. Вид. 4-ге, доповн., переробл. – Чернігів : Національний університет «Чернігівська політехніка», 2023. 176 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=6039> (посилання на сторінку дисципліни в системі дистанційного навчання moodle)
2. Офіційний сайт Верховної Ради України – <http://rada.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Верховного Суду - <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>
4. Офіційний сайт Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/index.php>
5. Офіційний сайт ЄСПЛ - <https://www.echr.coe.int/>